

BIULETYN EUROATLANTYCKI

KOŁO EUROATLANTYCKIE
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Nr 6 (6) ♦ 8 lipca 2019 ♦ Koło Euroatlantyczne UW

Kryzys polityczny w Austrii – od skandalu do zmiany władzy w państwie

Adriana Baranowska

Ujawnienie pod koniec maja br. nagrań negocjacji Heinza-Christiana Strachego z rosyjską inwestorką podważyło jego wiarygodność. Wydarzenie to wywołało szereg konsekwencji prowadzących do dymisji całego rządu. Kryzys polityki wewnętrznej państwa oddziałuje na pozycję międzynarodową Austrii.

Ibiza-Affäre / Ibiza-gate

17 maja 2019 r., tydzień przed wyborami do Parlamentu Europejskiego, „Der Spiegel” oraz „Süddeutsche Zeitung” opublikowały nagranie z negocjacji politycznych Heinza-Christiana Strachego (Wolnościowa Partia Austrii - FPÖ) prowadzonych 24 lipca 2017 r. na Ibizie. Rozmowa przebiegała między ówczesny wicekanclerzem Austrii i kobietą podającą się za Aljonę Makarową – inwestorką z nielegalnym kapitałem, siostrzenicą rosyjskiego oligarchy Igora Makarowa. Spekulacje medialne dotyczące wskazanych powiązań rodzinnych ucina sam Makarow, który zaprzecza jakimkolwiek pokrewieństwu z kobietą. W spotkaniu wzięli udział także Johann Gudenus (od 20 grudnia 2017 r. przewodniczący FPÖ w Radzie Narodowej, aktywny uczestnik w kontaktach partii z Rosją, zwolennik polityki prorosyjskiej), jego żona i mężczyzna uznany za towarzysza Aljony Makarowej.

Kontrowersje wywołuje fakt, że Heinz-Christian Strache oferował kontrakty rządowe w zamian za wsparcie finansowe swojej partii oraz perspektywę dalszej współpracy. Ponadto podczas spotkania były wicekanclerz ujawnił nielegalny system przekazywania środków finansowych na rzecz partii. Rozmowa odbyła się niedługo przed wyborami parlamentarnymi w 2017 r. i mogła wpłynąć na działania przedwyborcze podejmowane przez FPÖ.

Reakcje międzynarodowe

W obliczu wielu niewiadomych (braku potwierdzenia pochodzenia Aljony Makarowej i jej powiązań z rosyjskim oligarchą czy wiarygodności sprzecznych informacji przedstawianych przez strony), Kreml zaprzecza jakimkolwiek powiązaniom rządu Rosji ze sprawą. Z uwagi m.in. na zaangażowanie kraju w konflikty zbrojne, nieprzestrzeganie prawa międzynarodowego, częste unikanie klarownych wypowiedzi, trudno uznać stanowisko Rosji za wiarygodne.

Partie niemieckie – SPD, CDU, FDP, Lewica, Zieloni – przyjmują tożsame stanowisko w sprawie Ibiza-gate, stanowczo krytykując sytuację polityczną w Austrii i podkreślając swoją sceptyczną postawę wobec współpracy z prawicową FPÖ. Ponadto niemiecki rząd przestrzega przed udostępnianiem poufnych informacji władzom Austrii z uwagi na możliwość ewentualnych nadużyć i przekazania danych Federacji Rosyjskiej.

Nieprzychylnie komentarze w sprawie wybrzmiały także na forum Unii Europejskiej. Jean-Claude Juncker, przewodniczący KE, zdecydowanie podkreślił spadek zaufania do władz Austrii i konieczność uporządkowania wewnętrznej polityki państwa. Krytyczne stanowisko wyrazili także Manfred Weber oraz Marine Le Pen.

Konsekwencje polityczne

W następstwie konsultacji politycznych, niezadowolenia koalicjanta – polityków Austriackiej Partii Ludowej (ÖVP), krytyki wpływowych europejskich decydentów oraz kryzysu zaufania do piastunów najwyższych stanowisk państwowych, wszyscy ministrowie z partii FPÖ podali się do dymisji. Naturalnymi konsekwencjami były rozwiązanie umowy koalicyjnej oraz przeprowadzenie głosowania nad wotum nieufności dla rządu (27 maja 2019 r.). Było to pierwsze wotum nieufności w powojennej historii Austrii. Powodem dymisji rządu była przede wszystkim afera Ibiza-gate, nie zaś ocena wyników prac gabinetu. Tydzień później, 3 czerwca 2019 r., powołano rząd tymczasowy złożony z apolitycznych urzędników pod przewodnictwem Brigitte Bierlein, byłej prezes Austriackiego Sądu Konstytucyjnego. Będzie on sprawował władzę do momentu przedterminowych wyborów parlamentarnych zaplanowanych na 29 września 2019 r.

W ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego FPÖ otrzymała 17,2% głosów, co przełożyło się na 3 mandaty (o 1 mniej niż dotychczas). Biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację Heinz-Christian Strache nie przyjął mandatu europosła i zrezygnował z udziału w krajowej i międzynarodowej polityce co najmniej do momentu wyjaśnienia kwestii nagrania. Tym samym zrzekł się immunitetu. Centralna Prokuratura ds. ścigania przestępstw gospodarczych i korupcji prowadzi postępowanie przeciwko byłemu wicekanclerzowi pod zarzutem korupcji i udziału w nielegalnym finansowaniu partii.

Rozpad koalicji i dymisja rządu wpłynęły na wzmożenie aktywności prac parlamentu. 9 lipca rozpocznie się przerwa w posiedzeniach plenarnych i potrwa do 10 września 2019 r. W kontekście jesiennych wyborów, aktualne zaangażowanie zasiadających w Radzie Narodowej może wpłynąć na możliwość reelekcji. Ostatnie dwie sesje plenarne zakończyły się zatwierdzeniem ponad 30 decyzji legislacyjnych.

Perspektywa jesiennych wyborów

W austriackim systemie wielopartyjnym dominują trzy ugrupowania: Austriacka Partia Ludowa (ÖVP), Socjaldemokratyczna Partia Austrii (SPÖ) oraz Wolnościowa Partia Austrii (FPÖ). Widoczna jest polaryzacja sceny politycznej wokół zagadnień integracji europejskiej. Obecnie jedynie FPÖ utożsamia się z nurtem eurosceptycyzmu.

Były kanclerz Austrii Sebastian Kurz (ÖVP) rozpoczął już przygotowania do kampanii wyborczej. Nadal pozostaje liderem popularności, co widać m.in. na portalach społecznościowych oraz w statystykach aktywności użytkowników. Zdecydowanie dominuje w porównaniu z innymi politykami z austriackiej sceny politycznej, a jest to konsekwencja kilkuletniego dbania o wizerunek i ciągłej aktywności w sieci. Afera związana z ujawnieniem nagrań video z Ibizy i uchwalone wotum nieufności dla jego rządu skutkowało odpowiedzialnością polityczną, jednak nie wpłynęły negatywnie na poparcie społeczne Sebastiana Kurza.

Wnioski

Ibiza-gate niewątpliwie negatywnie wpłynęła na zaufanie sojuszników wobec Austrii. Wykreowany dystans może oddziaływać na możliwości dalszej współpracy na arenie unijnej czy stosunki bilateralne z innymi państwami, szczególnie po jesiennych wyborach i wykreowaniu nowej władzy w Austrii. Ponadto nadal niewyjaśnione są wpływy Rosji na austriacką politykę i media.

Zmiany w prawie wprowadzane obecnie przez parlament odbiegają od poglądów prawicowej FPÖ. Ze względu na Ibiza-gate partia może stracić poparcie w najbliższych wyborach i perspektywę stworzenia kolejnej koalicji rządowej. W kontekście wyników wyborów do PE, ÖVP wzmocniła swoją pozycję otrzymując 7 mandatów (o 2 więcej niż dotychczas). Istnieje wysokie prawdopodobieństwo zwycięstwa partii Sebastiana Kurza w najbliższych wyborach, jednak problematyczną kwestią będzie stworzenie koalicji. Prawdopodobną opcją pozostaje wówczas porozumienie z mniejszymi partiami (Zieloni, NEOS). W świetle takiej perspektywy można oczekiwać kontynuacji proeuropejskiej polityki Austrii.

Źródła:

[dostęp do wszystkich stron internetowych 4.07.2019]

[1] <https://www.bbc.com/news/world-europe-48318195>

[2] <https://www.spiegel.de/politik/ausland/heinz-christian-strache-geheim-videos-belasten-fpoe-chef-a-1268059.html>

[3] <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-05-20/don-t-look-at-us-over-austrian-government-scandal-kremlin-says>

[4] <https://www.iz.poznan.pl/publikacje/biuletyn-instytutu-zachodniego/biz-nr-21395-2019-upadek-rzadu-w-austrii>

- [5] <https://www.iz.poznan.pl/publikacje/biuletyn-instytutu-zachodniego/biz-nr-246-austria-nieprzezwydzona-przeszlosc-i-mit-pierwszej-ofiary>
- [6] <https://www.dw.com/pl/wicekanclerz-austrii-strache-ustepuje-echa-afery-korupcyjnej/a-48785675>
- [7] <https://www.wienerzeitung.at/nachrichten/politik/europa/2010366-Juncker-Dauernd-treten-Regierungschefs-zurueck.html>
- [8] <https://www.parlament.gv.at/PAKT/AKT/SCHLTHEM/SCHLAG/J2019/147Nationalrat2.shtml>
- [9] <https://derstandard.at/2000104699058/Kurz-ist-im-Internet-kaum-noch-einholbar>
- [10] <https://www.nzz.ch/international/die-meistgenannten-figuren-in-oesterreichs-drama-um-straches-ibizagate-sind-zwei-politiker-im-rausch-zwei-phantome-und-ein-politisch-versierter-unternehmer-ld.1482831>
- [11] <https://www.sueddeutsche.de/politik/oesterreich-parlament-strache-kurz-ibiza-1.4508540>
- [12] <https://metropole.at/austrian-parliament-goes-into-overdrive/>
- [13] <https://www.hudson.org/research/15111-austria-s-lessons-for-europe>

